

ΦΩΤΗΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΜΑΘΕ ΜΕ

**ΠΛΗΡΗΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ
ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)**

ΒΙΒΛΙΟ 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	.....	7
Κεφάλαιο 1	Γλώσσα και κοινωνική επικοινωνία.....	9
	Ασκήσεις γλώσσας και κοινωνικής επικοινωνίας.....	25
Κεφάλαιο 2	Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων.....	77
	Ασκήσεις αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων.....	83
Κεφάλαιο 3	Οργάνωση χώρου και χρόνου.....	123
Κεφάλαιο 4	Χρήσιμες εκπαιδευτικές πρακτικές.....	143
Κεφάλαιο 5	Κοινωνικές Ιστορίες.....	157
Κεφάλαιο 6	Σχολικός εκφοβισμός.....	175
Επίλογος	Το κλειδί της επιτυχίας.....	183
Βιβλιογραφία	.....	185

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια όλο και πιο συχνά συναντάμε τον όρο «αυτισμός». Συζητιέται έντονα μέσα στα εκπαιδευτικά πλαίσια, αλλά απασχολεί και πολλούς γονείς. Οι γονείς στην πλειονότητά τους με το άκουσμα της διάγνωσης πανικοβάλλονται και νιώθουν αβοήθητοι. Δε γνωρίζουν τι ακριβώς είναι ο αυτισμός, ποιες θεραπείες θα χρειαστεί το παιδί τους και πώς πρέπει να αλλάξει η καθημερινότητά τους, ώστε να μπορέσουν να το υποστηρίξουν πιο αποτελεσματικά. Είναι σημαντικό να λάβουν άμεσα τις σωστές πληροφορίες και να παράσχουν στο παιδί την απαραίτητη υποστήριξη.

Ωστόσο, και αρκετοί εκπαιδευτικοί / ειδικοί θεραπευτές δυσκολεύονται να ιεραρχήσουν τις δυσκολίες και τις δυνατότητες των παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) και να δομήσουν ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα παρέμβασης. Μέσα από πολλά χρόνια εμπειρίας ως επόπτης ειδικών θεραπειών, έχω αντιληφθεί πως πολλοί συνάδελφοι έχουν την ανάγκη καθοδήγησης και υποστήριξης. Κυρίως, όμως, έχουν ανάγκη από στοχευμένες ασκήσεις παρέμβασης, οι οποίες έχουν δοκιμαστεί και χορηγηθεί σε παιδιά με ΔΑΦ.

Τα βιβλία *Μάθε με* δημιουργήθηκαν με αυτό τον σκοπό. Να γίνουν ένα εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών και των γονέων για την ανίχνευση της ΔΑΦ και τη δημιουργία προγραμμάτων παρέμβασης και υποστήριξης. Αλλά κυρίως στοχεύουν στο να βοηθήσουν τα άτομα με ΔΑΦ να κατακτήσουν δεξιότητες απαραίτητες για την ακαδημαϊκή τους πορεία, την κοινωνική τους ένταξη, την ανάπτυξη των επικοινωνιακών τους δεξιοτήτων και τη διαχείριση της συμπεριφοράς τους. Και τα δύο βιβλία *Μάθε με* αφορούν άτομα με ΔΑΦ όλων των ηλικιών.

Το ΒΙΒΛΙΟ 2 αποτελείται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο αναλύονται οι δυσκολίες και τα ελλείμματα των παιδιών με ΔΑΦ στη γλώσσα, στην ομιλία και στην επικοινωνία. Δίνονται επίσης υλικό και τεχνικές για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων δεξιοτήτων. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται οι δυσκολίες των ατόμων με ΔΑΦ στην αναγνώριση, διαχείριση και έκφραση των συναισθημάτων. Στο τρίτο κεφάλαιο παρέχονται οδηγίες και υλικό για να βοηθηθούν τα άτομα με ΔΑΦ στην οργάνωση του χώρου και του χρόνου τους. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται χρήσιμες εκπαιδευτικές πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν στο πλαίσιο γενικού και ειδικού σχολείου, αλλά και στην ένας προς έναν διδασκαλία. Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις Κοινωνικές Ιστορίες και πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παρέμβαση των ατόμων με ΔΑΦ. Γίνεται αναλυτική παρουσίαση στο πώς δημιουργούνται και εφαρμόζονται οι Κοινωνικές Ιστορίες τόσο από γονείς όσο και από εκπαιδευτικούς / ειδικούς θεραπευτές. Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο αναλύονται οι πιθανές αιτίες που το άτομο με ΔΑΦ μπορεί να βιώσει σχολικό εκφοβισμό και πώς μπορούν να παρέμβουν οι άμεσα εμπλεκόμενοι με το άτομο για να το υποστηρίξουν. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί πως σε όλα τα κεφάλαια του βιβλίου δεν αναπτύσσονται ατέρμονα θεωρητικά οι παραπάνω έννοιες. Αντιθέτως, παρουσιάζονται εν συντομία θεωρητικά και στη συνέχεια του κάθε κεφαλαίου δίνονται πρακτικές συμβουλές και πλούσιο υλικό για καθεμία από αυτές.

Στο πρώτο κεφάλαιο («Γλώσσα και κοινωνική επικοινωνία») και στο δεύτερο («Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων»), εκτός από οδηγίες και υλικό, υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός δομημένων ασκήσεων παρέμβασης και υποστήριξης παιδιών με ΔΑΦ. Όλες οι ασκήσεις στην αρχή είναι απλές και σταδιακά παρουσιάζουν αυξημένο βαθμό δυσκολίας και πολυπλοκότητα. Στο παιδί δίνεται η δυνατότητα να αντιλαμβάνεται αμέσως την επιτυχία και την πρόοδο, με αποτέλεσμα να έχει άμεση ανατροφοδότηση και επιθυμία να συνεχίσει τη διαδικασία της παρέμβασης. Όλες οι ασκήσεις έχουν δοκιμαστεί για πολλά χρόνια σε παιδιά με ΔΑΦ, με θετικά και πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Απευθύνονται σε μαθητές νηπιαγωγείου, δημοτικού και γυμνασίου και μπορεί να δοθούν τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς.

Κατά την εκτέλεση του προγράμματος και των ασκήσεων είναι σημαντικό να εξασφαλίσετε στο παιδί συγκεκριμένο χώρο και χρόνο εργασίας. Μην ξεχνάτε να παροτρύνετε, να ενθαρρύνετε και να επιβραβεύετε το παιδί για κάθε προσπάθεια και επιτυχία. Να θυμάστε ότι το παιδί με ΔΑΦ χρειάζεται ό,τι και όλα τα παιδιά: αγάπη, αποδοχή, προστασία και ελευθερία να μεγαλώσει και να μάθει.

Με αφορμή την παρούσα έκδοση, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον εξαιρετικό συνεργάτη μου κύριο Μάριο Στάμου για την πολύτιμη υποστήριξη που μου παρείχε, χαρίζοντάς μου αισιοδοξία και πίστη για την ολοκλήρωση αυτού του εγχειρήματος. Οφείλω να του αναγνωρίσω την επιμονή και την προσπάθειά του τα συγκεκριμένα βιβλία να βρεθούν στον καλύτερο εκδοτικό οίκο και να έχουν ένα όμορφο ταξίδι.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ακόμη τις εκδόσεις Ψυχογίος και την οικογένεια Ψυχογιού για την εμπιστοσύνη τους και την εξαιρετική μας συνεργασία. Ιδιαίτερος θα ήθελα να ευχαριστήσω την κυρία Μαρία Παπαδημητρίου (Co-Editions Manager) για την πολύτιμη και καθοριστικής σημασίας βοήθειά της καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής και σχεδίασης των βιβλίων μου. Επίσης, οφείλω να ευχαριστήσω την κυρία Ανδριάννα Ρούσσου και την κυρία Ερσίλια Υποφάντη για την εξαιρετική δουλειά τους στην εικονογράφηση και στον σχεδιασμό των βιβλίων, την κυρία Κατερίνα Λελούδη για την τυπογραφική διόρθωση και επιμέλεια των κειμένων, αλλά και όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση των βιβλίων μου. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την αμέριστη υποστήριξή τους και την αέναη βοήθειά τους.

Ευελπιστώ τα βιβλία μου *Μάθε με* να αποτελέσουν έναν σημαντικό οδηγό και μια πυξίδα για γονείς, εκπαιδευτικούς και θεραπευτές που εμπλέκονται με παιδιά με ΔΑΦ και να βοηθήσουν τα άτομα με ΔΑΦ να αναπτύξουν στο μέγιστο όλες τις δυνατότητές τους.

Αθήνα, Φεβρουάριος 2024
Δρ Φώτης Παπαναστασίου

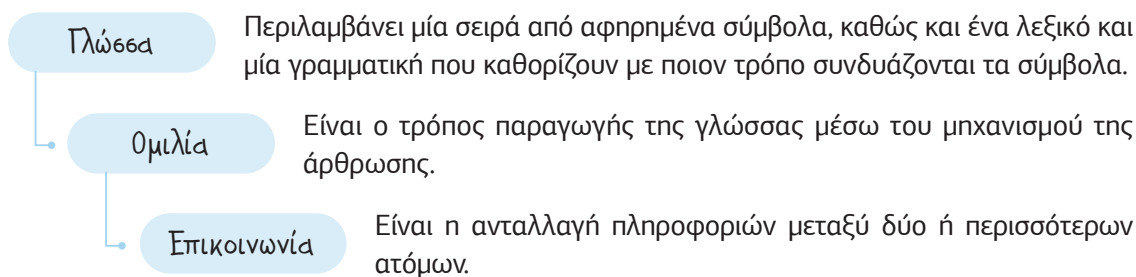
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ / ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ / MSC ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟ HARVARD UNIVERSITY

Γλώσσα και κοινωνική επικοινωνία

Γλώσσα, ομιλία, επικοινωνία

Αρχικά, είναι σημαντικό να ξεκαθαριστούν οι έννοιες **γλώσσα**, **ομιλία** και **επικοινωνία**. Αν και φαίνεται να είναι ταυτόσημες έννοιες και να αφορούν ίδιες δεξιότητες, δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Πρόκειται για τρεις εντελώς διαφορετικές έννοιες που έχουν ιεραρχική σχέση και παρουσιάζονται εν συντομία στο παρακάτω σχήμα:

Γλώσσα και ΔΑΦ

Τα άτομα με ΔΑΦ παρουσιάζουν σημαντικά ελλείμματα σε έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω γλωσσικούς τομείς:

- **ΦΩΝΟΛΟΓΙΑ:** τα φωνήματα μιας γλώσσας, καθώς και οι κανόνες συνδυασμού και χρήσης των φωνημάτων.

Παρόλο που αρκετά παιδιά με ΔΑΦ έχουν διαγνωστεί με φωνολογική διαταραχή, στην πλειονότητά τους δεν έχουν σημαντικά ελλείμματα στο φωνολογικό σύστημα.

- **ΣΥΝΤΑΞΗ:** οι πιθανοί τρόποι με τους οποίους οι λέξεις συνδυάζονται για να σχηματίσουν προτάσεις σε μια γλώσσα.

Τα άτομα με ΔΑΦ δυσκολεύονται αρκετά να εφαρμόσουν συντακτικούς κανόνες στη γλώσσα τους και παρατηρείται γενικευμένη καθυστέρηση σε αυτό τον τομέα.

- **ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ:** οι κανόνες που διέπουν τον τρόπο με τον οποίο τα μορφήματα χρησιμοποιούνται σε μια γλώσσα.

Έρευνες έχουν δείξει ότι τα άτομα με ΔΑΦ παρήγαγαν λιγότερους παρελθοντικούς χρόνους, λιγότερες ερωτήσεις μερικής άγνοιας (ερωτήσεις στις οποίες δεν μπορούμε να απαντήσουμε

με «ναι» ή «όχι») και λάθη στη χρήση αντωνυμιών (π.χ. «Εσύ θέλεις να φας», ενώ αναφέρεται στον εαυτό του και θα έπρεπε να πει «Εγώ θέλω να φάω»).

- **ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ: η έννοια των λέξεων και των συνδυασμών λέξεων σε μια γλώσσα.**

Πρόκειται για έναν τομέα με αρκετά ελλείμματα για τα περισσότερα άτομα με ΔΑΦ. Παρατηρούνται δύο τύποι δυσκολιών: στην οργάνωση των πληροφοριών και στη χρήση αυτών των πληροφοριών για σκέψη και επίλυση προβλημάτων.

- **ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: οι κανόνες που σχετίζονται με τη χρήση της γλώσσας στη συνομιλία (κοινωνική γλώσσα).**

Είναι πολλές οι έρευνες που αποδεικνύουν πως όλα τα άτομα με ΔΑΦ παρουσιάζουν δυσκολίες στην πραγματολογία, καθώς είναι ο γλωσσικός τομέας στον οποίο εκδηλώνουν τα περισσότερα και τα σημαντικότερα ελλείμματα.

Στην ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑ περιλαμβάνονται τρεις βασικές ικανότητες επικοινωνίας:

1. Διατήρηση κανόνων συνομιλίας και αφήγησης (χρήση λεκτικών και μη λεκτικών νοημάτων, σωστή απόσταση από τον συνομιλητή, χρήση εκφράσεων του προσώπου και βλεμματικής επαφής, αλλαγή σειράς στη συνομιλία, εισαγωγή νέων θεμάτων ή διατήρηση του θέματος συζήτησης). Οι κανόνες αυτοί διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό, πολλές φορές μάλιστα ακόμα και μέσα στον ίδιο πολιτισμό.
2. Χρήση της γλώσσας για διαφορετική σκοπιμότητα (χαιρετισμός, υπόσχεση, ενημέρωση, απαίτηση, ζήτηση).
3. Προσαρμογή της συνομιλίας ανάλογα με τον συνομιλητή ή την κατάσταση (διαφορετική ομιλία σε ένα παιδί και σε έναν ενήλικα, σε μία τάξη και στην παιδική χαρά κτλ.).

Το άτομο με ΔΑΦ χρησιμοποιεί καθυστερημένα τη γλώσσα του σώματος, τις χειρονομίες και τις εκφράσεις του προσώπου ως σημαντικά μέσα επικοινωνίας, τα οποία δε συνάδουν με την αναπτυξιακή ηλικία του. Παρατηρούνται επίσης προτίμηση σε θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος (βλ. βιβλίο 1, σελ. 155) και δυσκολία έναρξης συζήτησης με θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Σημαντικά είναι τα ελλείμματα στην κατανόηση και στην εφαρμογή των κοινωνικών κανόνων σε μία συζήτηση, καθώς και στην κατανόηση μεταφορικής γλώσσας, συμπεριλαμβανομένων ιδιωματισμών, πολλαπλών εννοιών και σαρκασμού. Τα άτομα με ΔΑΦ, λόγω των πραγματολογικών δυσκολιών τους, συχνά δίνουν πολλές και περιττές πληροφορίες για ένα θέμα και παρουσιάζουν άμεση ή έμμεση ηχολαλία (βλ. σελ. 13).

Ομιλία και ΔΑΦ

Σύμφωνα με έρευνες, το **15%** των παιδιών με ΔΑΦ **δεν αναπτύσσει** προφορικό λόγο, το **10%** έχει **εξαιρετικά περιορισμένο** λόγο, ενώ το **75%** **θα αναπτύξει** κάποιο επικοινωνιακό μέσο, τουλάχιστον σε επίπεδο πρότασης.

Συγκεκριμένα, πολλά από τα άτομα με ΔΑΦ που ανήκουν στο επίπεδο βαρύτητας 3 της διαταραχής (βλ. βιβλίο 1, σελ. 10) δεν κατακτούν ομιλούμενη γλώσσα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας δεν αντισταθμίζουν το γλωσσικό τους έλλειμμα με κάποιο άλλο σύστημα επικοινωνίας, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει αποτελεσματική επικοινωνία με το περιβάλλον τους. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει πως παραμένουν εντελώς σιωπηλά. Παράγουν ήχους, τους οποίους οι φροντιστές τους εκλαμβάνουν ως ενδείξεις για την έκφραση μιας ανάγκης ή μιας διάθεσης.

Τα άτομα με ΔΑΦ που ανήκουν στο επίπεδο βαρύτητας 2 της διαταραχής διαθέτουν εξαιρετικά περιορισμένο λόγο, με απλές λεκτικές προτάσεις. Τέλος, τα άτομα με ΔΑΦ που ανήκουν στο επίπεδο 1 αναπτύσσουν μία γλώσσα επικοινωνίας με ολοκληρωμένες προτάσεις, αν και στην πλειονότητά τους παρουσιάζουν σημαντική καθυστέρηση στην ανάπτυξή της. Κατά μέσο όρο η καθυστέρηση για την παραγωγή της πρώτης λέξης από τα παιδιά με ΔΑΦ σε σχέση με τα παιδιά χωρίς ΔΑΦ αγγίζει τους 27 μήνες, ενώ το διάστημα που μεσολαβεί από την παραγωγή της πρώτης λέξης μέχρι τον πρώτο συνδυασμό λέξεων είναι 8 μήνες μεγαλύτερο. Πρόκειται για μια διαφορά που συνεχίζεται και στην ενήλικη ζωή. Ωστόσο, οι ικανότητες στη φωνολογία, στη σύνταξη, στη μορφολογία και στη σημασιολογία βρίσκονται στο αναμενόμενο για την αναπτυξιακή τους ηλικία επίπεδο. Τα σημαντικότερα ελλείμματα και σε αυτή την κατηγορία παρατηρούνται στον τομέα της πραγματολογίας, τόσο στη λεκτική όσο και στη μη λεκτική.

Λεκτική πραγματολογία

Προσωδία
Στιλ ομιλίας
Συνοχή, ανταπόκριση, εισαγωγή
δεματολογίας
Κοινωνική αμοιβαιότητα,
αλληλεπίδραση
Επικοινωνιακές προδέξεις
Αξιώματα συνομιλίας: ποιότητα,
συνάφεια, ποσότητα, τρόπος

Προσωδία

Πολλά άτομα με ΔΑΦ παρουσιάζουν ασυνήθιστα χαρακτηριστικά σε ό,τι αφορά τον τόνο, την έμφαση και τον ρυθμό της ομιλίας τους. Μια ασυνήθιστη δηλαδή προσωδία ή μελωδία της ομιλίας. Παρατηρείται συχνά απουσία του ρυθμού της φωνής, που έχει ως αποτέλεσμα μία επίπεδη ή μονότονη ομιλία, μία υπερβολικά ακριβή απαγγελία με έμφαση σχεδόν σε κάθε συλλαβή ή ένα ασυνήθιστο πρότυπο έμφασης. Υπάρχουν τρία επίπεδα λειτουργίας της προσωδίας: το γραμματικό (ερωτήσεις, δηλώσεις ή έμφαση σε υποκείμενο ή ρήμα), το πραγματολογικό (κοινωνικές πληροφορίες, κατηγορηματικός τρόπος, ύφος αντιπαραβολής, εστίαση της προσοχής) και το συναισθηματικό (μέσο επικοινωνίας συναισθημάτων και σκέψεων).

Η προσωδία κάποιων παιδιών και ενηλίκων με ΔΑΦ μπορεί να παρουσιάζει λιγότερες παύσεις, έλλειψη ροής και ασυνήθιστη προφορά των λέξεων. Μπορεί επίσης να παρατηρηθεί μία υψηλή ένταση ή μία ένρινη και/ή υψηλού τόνου ποιότητα. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί πως τα άτομα με ΔΑΦ δεν παρουσιάζουν ελλείμματα μόνο στην προσωδία της δικής τους ομιλίας αλλά και στην κατανόηση των λεπτών σημάτων που φανερώνει η προσωδία του συνομιλητή τους, όπως η αλλαγή του τόνου ή η έμφαση σε ορισμένες λέξεις.

Για να βοηθήσουμε το άτομο με ΔΑΦ να κατανοήσει τα μηνύματα που μεταφέρει η προσωδία, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ηχογραφημένα αρχεία, παιχνίδια ρόλων και δραστηριότητες όπως οι δύο ακόλουθες:

«Βρες το κρυμμένο μήνυμα»

Δίνουμε στο παιδί με ΔΑΦ ηχογραφημένους διαλόγους ή παίζουμε παιχνίδια ρόλων με έναν άλλο ενήλικα ή παιδί μπροστά του και του ζητάμε να εντοπίσει τα συναισθήματα και τις προθέσεις του κάθε ομιλητή στηριζόμενο στον τόνο και στην ένταση της φωνής τους.

«Το τρένο των σκέψεων»

Με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορούμε να βοηθήσουμε το παιδί με ΔΑΦ να αντιληφθεί τον τρόπο με τον οποίο η ταχύτητα και η ένταση της ομιλίας επηρεάζουν την ικανότητα του συνομιλητή τους να το κατανοήσει. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα παιχνίδι τρενάκι και να του δείξουμε πως, όταν το τρένο κινείται γρήγορα, οι επιβάτες δεν προλαβαίνουν να ανέβουν, ενώ αντίστοιχα, όταν ηγαίνει πολύ αργά, οι επιβάτες κουράζονται.

Μη λεκτική πραγματολογία

Γλώσσα σώματος
Εκφράσεις προσώπου
Βλεμματική επαφή
Μετατόπιση βλέμματος
Χειρονομίες
Κανόνες εγγύτητας

Δείξε και ονόμασε!

Στην παρακάτω εικόνα δείξε και ονόμασε όσο περισσότερα έπιπλα και σχολικά είδη μπορείς.

Πρόεταση της άσκησης

- Δείξε μου μόνο τα έπιπλα, όσο πιο γρήγορα μπορείς, και ονόμασέ τα.
- Δείξε μου μόνο τα σχολικά είδη, όσο πιο γρήγορα μπορείς, και ονόμασέ τα.
- Ποια σχολικά είδη έχεις στην τσάντα σου;
- Επίλεξε 2 εικόνες από τις παραπάνω που σου αρέσουν και φτιάξε μία πρόταση για την καθεμία. (Σταδιακά ο αριθμός των εικόνων αυξάνεται σε κάθε συνεδρία. Οι προτάσεις στην αρχή λέγονται προφορικά και στις επόμενες συνεδρίες μπορεί να ζητηθεί από το παιδί και να τις γράφει.)

Δείξε και ονόμασε!

Στην παρακάτω εικόνα δείξε και ονόμασε όσο περισσότερα μεταφορικά μέσα και ρούχα μπορείς.

Προέταση της άσκησης

- Δείξε μου μόνο τα ρούχα, όσο πιο γρήγορα μπορείς, και ονόμασέ τα.
- Δείξε μου μόνο τα μεταφορικά μέσα, όσο πιο γρήγορα μπορείς, και ονόμασέ τα.
- Επίλεξε 2 εικόνες από τις παραπάνω που σου αρέσουν και φτιάξε μία πρόταση για την καθημία. (Σταδιακά ο αριθμός των εικόνων αυξάνεται σε κάθε συνεδρία. Οι προτάσεις στην αρχή λέγονται προφορικά και στις επόμενες συνεδρίες μπορεί να ζητηθεί από το παιδί και να τις γράφει.)

Παρά το γεγονός ότι η λέξη «αυτισμός» ακούγεται ολοένα και περισσότερο στις μέρες μας, οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί συχνά νιώθουν αβεβαιότητα και άγχος μετά την πρώτη διάγνωση.

Η έλλειψη σαφών πληροφοριών σχετικά με το τι πραγματικά είναι ο αυτισμός, ποιες είναι οι απαιτούμενες θεραπείες και ποιες οι απαραίτητες προσαρμογές στην καθημερινότητα μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση και απόγνωση. Αναγνωρίζοντας αυτή την ανάγκη για καθοδήγηση, ο Δρ Φώτης Παπαναστασίου, έμπειρος ειδικός παιδαγωγός, παρουσιάζει την πρωτοποριακή σειρά βιβλίων *Μάθε με*, κατάλληλα σχεδιασμένα, ώστε να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο για γονείς, εκπαιδευτικούς και ειδικούς θεραπευτές.

Το 2ο βιβλίο της σειράς είναι ένας περιεκτικός οδηγός, χωρισμένος σε έξι κεφάλαια, καθένα από τα οποία εξετάζει κρίσιμες πτυχές της Διαταραχής Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) και προτείνει λύσεις μέσα από πρακτικές συμβουλές και δομημένες ασκήσεις παρέμβασης.

Συγκεκριμένα:

- **Αναλύονται** οι δυσκολίες και τα ελλείμματα των παιδιών με ΔΑΦ στη **γλώσσα**, την **ομιλία** και την **επικοινωνία**, ενώ προσφέρονται τεχνικές και υλικό για την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων.
- **Παρουσιάζονται** οι δυσκολίες των παιδιών με ΔΑΦ στην αναγνώριση, διαχείριση και έκφραση των **συναισθημάτων** τους, ενώ προτείνονται ασκήσεις για την υποστήριξη της συναισθηματικής έκφρασης.
- **Παρέχονται** οδηγίες και υλικό για την **οργάνωση** του χώρου και του χρόνου.
- **Παρουσιάζονται** χρήσιμες εκπαιδευτικές **πρακτικές**, ενώ υπάρχει ξεχωριστό κεφάλαιο για τις **Κοινωνικές Ιστορίες**.
- **Αναφέρονται** οι πιθανές αιτίες που το άτομο με ΔΑΦ μπορεί να βιώσει **σχολικό εκφοβισμό**, ενώ προτείνονται τρόποι παρέμβασης για την πρόληψη ή αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων.

Τα βιβλία *Μάθε με* δεν είναι απλώς βιβλία για τον αυτισμό αλλά πολύτιμα εργαλεία στο ταξίδι προς τη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τα αυτιστικά παιδιά, τα οποία χρειάζονται ό,τι και όλα τα παιδιά: αγάπη, αποδοχή, προστασία και ελευθερία να μεγαλώσουν και να μάθουν...

Αναζητήστε το
1ο βιβλίο της σειράς:

ISBN: 978-618-01-5616-4

9 786180 156164

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 30226

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
p s i c h o g i o s . g r